

# Kompetenceplan for tysk på Steiner HF

## Indledning

Rudolf Steiner skolen er tolvårig med en otteårig grundskole og en fireårig overskole/overbygning. Denne kompetenceplan relaterer sig til overskolen/overbygningen i faget tysk dækkende for undervisningen fra 9. til 12. klassetrin. På Steiner-skolerne tilrettelægges undervisningen, så et fags progression og sammenhæng er tilpasset den unges alder. Således danner den almene udvikling af det unge menneske grundlag for de faglige temaer, der undervises i for hver årgang. Læs mere i "Introduktion til Rudolf Steiner-skolens læreplan".

Ved godkendelsen af den toårige Steiner-hf for skolernes 11. og 12. klassetrin skal hf-læreplanen i faget følges og for Tysk C og Tysk B ses kravene i valgfags-læreplanen for fagene på:

Link til de to læreplaner: <https://uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/fag-og-laereplaner/laereplaner-2017/valgfag-laereplaner-2017>

## Formål og perspektiv

Sproget betragtes ikke blot som et medium for informationsformidling, men som en bro mellem individets bevidsthed og verden. Sprog og tænkning hænger sammen, og ved at forbinde sig med et andet sprog udvikles evnen til at forstå andres oplevelser af virkeligheden. Målet med sprogundervisningen på en Rudolf Steinerskole er derfor ud over indlæringen af selve sproget at give eleverne mulighed for at opleve sprogets kvaliteter, forskellige udtryksformer og virkelighed. Tysk er et færdighedsfag, et vidensfag og et kulturfag, og de forskellige sider af faget betinger hinanden gensidigt. Centralt i faget står den praktiske og æstetiske dimension som udvikler færdigheder i sprogets anvendelse, viden og bevidsthed om dets opbygning samt dets særegne kvaliteter og udtryksformer. Den almindendannende side ved erhvervelse af et fremmedsprog fører til at eleven kan udvikle færdigheder både fagligt, socialt, metodisk og personligt.

Formålet med undervisningen er at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder således at de kan forstå talt og skrevet tysk og kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal endvidere bidrage til at eleverne opnår en bred indsigt i landets forskellige forhold og oparbejder en interkulturel kompetence der giver dem forudsætningerne for at reflektere over og gå i dialog med andre kulturer i almene og erhvervsmæssige sammenhænge. Gennem arbejdet med tysk opbygger eleverne endvidere studiekompetence ved at de bliver i stand til at kombinere viden fra tyskfaget med viden fra andre fagområder.

## Emneområder

Faget beskæftiger sig dels med tysksprogede tekster i bred forstand som formidler væsentlige sider af Tysklands og tysksprogede landes samfundsmæssige, erhvervsmæssige og kulturelle forhold, dels med sprogbrug og sprogtilegnelse samt interkulturel forståelse og kommunikation. Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes niveau fra grund- og mellemskole.

## **Sprog og kommunikation**

Det tyske sprogs grammatik, syntaks og sprogregler gennemgås, øves og anvendes i praksis, mundtligt og skriftligt. Gennem skriftligt arbejde øves ligeledes en korrekt ortografi. Mundtlig fremstilling og samtale vægtes højt for at gøre eleverne til aktive sprogbrugere. Endelig lægges vægt på gradvist at udbygge ordforrådet og udtryksevnen progressivt i løbet af undervisningsforløbet. Centralt i undervisningen står således elevernes faglige progression. Arbejdet med de sproglige aspekter sker med et stadigt blik på sproget i anvendelse. Undervisningen foregår i størst muligt omfang på tysk.

For yderligere at skabe rammer for aktiv kommunikation i undervisningen tilstræbes en sammenhæng mellem det skriftlige og mundtlige arbejde. Eleverne deltager fx i mindre og større faglige og tværfaglige projekter. Dette sker med progression fra små overskuelige forløb til større problemorienterede tværfaglige forløb. Undervisningen organiseres hovedsageligt i emner hvor sagprosaetekster og/eller litterære tekster indgår.

## **Kunstneriske og saglige udtryksformer**

Såvel litterære tekster som sagprosaetekster indgår i undervisningen. Tekstlæsningen omfatter skønlitterære værker, noveller, digte; mens sagprosaeteksterne omfatter artikler fra trykte medier og billedmedier således at eleverne får erfaringer med forskellige teksttyper og forskellige medier. De romantiske - og andre digteres lyriske frembringelser - bruges bl.a. til recitationsarbejdet hvor den korrekte udtale og sprogklangen øves.

Eleverne skal i forløbet udarbejde et antal skriftlige opgaver. En del af de skriftlige opgaver udarbejdes i tilknytning til de læste emner. Det skriftlige arbejde planlægges så der er progression og sammenhæng med det skriftlige arbejde i andre fag.

## **Samfundsforhold og historie**

De tyske samfundsforhold og landets historie tages til dels op i samfundsfag og historie, men behandles også i tyskundervisningen ved læsning af tyske tekster, film og dokumentarfilm som behandler centrale forhold i Tysklands historie og samfund. Som eksempel kan nævnes historier af Wolfgang Borchert og forfatterens biografi, samt andre tekster der belyser hans værk. Uddrag af Inge Scholls "Die weisse Rose" og filmen "Sophie Scholl" bidrager ligeledes til indsigt og forståelse. Et andet eksempel er DDR- litteraturen, hvor spørgsmål som stat og individ, statslig kulturpolitik og forfatterens kunstneriske frihed fremstår som modsætninger, er oplagte emner og kan danne grundlag for samtaler og skriftlige opgaver. Murens fald og den efterfølgende udvikling giver mulighed for et stort udvalg af tekster, både skønlitterære og sagprosa med historisk vinkel.

## **Kompetencemål**

### **Sprog og kommunikation samt kunstneriske og saglige udtryksformer**

*Undervisningen giver mulighed for at kunne:*

- forstå talt tysk standardsprog om kendte emner formidlet gennem forskellige medier samt læse og forstå nyere, autentiske tysksprogede tekster
- redegøre for det læste på tysk
- samtale om de læste tekster på tysk
- udtrykke sig mundtligt korrekt med god udtale og intonation

- kende og anvende den grundlæggende grammatik, dele af sætningslæren samt regler for ordstilling og verbets bøjningsformer
- skrive sammenhængende tekster om forskellige emner på tysk
- redegøre for og samtale om kendte emner på tysk
- anvende et varieret ordforråd i almindelighed
- forstå og forholde sig perspektiverende til indholdet af autentiske, tysksprogede fiktions- og sagprosaetekster
- forstå, opleve og samtale om tysksproget litteratur og andre æstetiske udtryksformer
- anvende viden om nyere tysk litteratur på en reflekterende måde i mundtlig kommunikation

### **Samfundsforhold og historie**

*Undervisningen giver mulighed for at kunne:*

- kende til Tysklands historie, kultur og vigtige samfundsforhold
- anvende tilegnet viden om tysk kultur og samfundsforhold i forbindelse med poesi, film og litteratur
- sammenligne danske og tyske samfundsforhold
- diskutere aktuelle temaer og tekster om tyske samfundsforhold
- kende til væsentlige aspekter i Tysklands kultur og samfund

### **Evaluering**

Elevernes arbejdsindsats og faglige udvikling evalueres løbende af læreren og formidles via samtaler med eleven, ved skriftlige kommentarer i afleveringer samt ved de 2 årlige elevkonsultationer. Desuden evalueres samlet skriftligt ved 10. og 12. klasses (2.hf) afslutning i et vidnesbyrd med tilhørende konkrete pensumangivelser. Heri beskrives elevens slutkompetencer og den faglige progression som den enkelte har gennemgået. Bedømmelsen sker ud fra lærerens samlede vurderinger efter afsluttet undervisning og opgaveafleveringer.

Evalueringen baserer sig på lærerens iagttagelser af elevens arbejdsevne, koncentrationsevne, sproglige færdigheder, evne til fordybelse, aktivitet i samtaler, social dynamik og motivation. Ved mundtlige fremlæggelser, ved oplæsning, i samtaler og ved recitation iagttages elevens evner til at udtrykke sig grammatisk og fonetisk korrekt samt indholdsmæssigt sammenhængende og forståeligt. Ved skriftlige arbejder iagttages desuden elevens evner til at udtrykke sig grammatisk, syntaktisk og ortografisk. Der laves prøver i dele af pensum som synes relevante.